

dolžni obiskovati šolo, ker imajo 3—5 let. Nadaljni odstavek je cenzura zasegla. »Hrvatski List« zaključuje: »Ali ne veste, da so vaši bratje Hrvatje danes prvi branilci države na Soči? Bodite Hrvatje in pošiljajte svoje otroke v hrvatsko šolo!« — V sedanjih časih, pa kaj takega! Človeku je težko verjeti v tak pojav narodne nezavednosti. V župniji, kjer je, da ali ne, 100 Italijanov — koliko more biti potem za šolo obveznih otrok?! — pa imajo italijansko šolo, v katero očitno zahajajo Hrvatje!

— Iz ruskega ujetništva se je oglašil kadet Franc Jakopec, učitelj v Pomjanu pri Kopru. Ujet je bil 18. septembra t. l. ter se nahaja sedaj v Caričinu ob Volgi. Piše, da je zdrav.

— Razpuščen občinski zastop. Namestništvo je občinski zastop v Vodnjanu (Istra) razpustilo in je začasno vodstvo občinskih poslov poverilo ravnatelju tamonjnje kmetijske šole Robertu Steinerju.

Splošni vestnik.

Sadjarški tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za mladeniče, ki se hočejo praktično izvežbati v obrezovanju in oskrbovanju drevja, cepljenju in gojitvi drevja v drevesnici. Tečaj bo trajal od 15. februarja do 15. maja 1916. Sprejme se 12 vajencev v starosti od 15 let naprej. Sadjarški vajenci dobijo brezplačno hrano in stanovanje, v denarju pa po 10 kron na mesec. — Prošnje, ki jim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali pa domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto na Kranjskem, do 5. januarja.

Viničarski tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za mladeniče iz vinorodnih krajev, ki se hočejo praktično izvežbati v vseh potrebnih vinogradniških in trtničnih delih. Tečaj bo trajal od 15. februarja do 31. oktobra 1916. Sprejme se 8 učencev v starosti od 16 let naprej. Viničarski učenci dobijo brezplačno hrano in stanovanje, v denarju pa po 10 kron na mesec. Prošnje, ki jim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali pa domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto na Kranjskem, do 5. januarja 1916.

Ljudskoškolski učenec ni študent. Leta 1847. je napravil dr. Stroj v Ljubljani dijaško ustanovo za tri študente lepega vedenja, ki se dobro uče. Sorodniki ustanovitelja imajo prednost. Oče ljudsko šolo obiskujočega Metoda Gregorca v Ljubljani je prosil za podelitev Strojve ustanove, a tako deželna vlada v Ljubljani, kakor naučno ministrstvo sta odbila to prošnjo, češ, da gre taka ustanova le dijakom, ne obiskovalcem ljudskih šol, ki jih ni smatrati za študente. Oče Metoda Gregorca se je pritožil na upravno sodišče, poudarjajoč, da je on sam užival Strojve ustanovo, ko je obiskoval ljudsko šolo, in če je imel on takrat pravico do te ustanove, jo ima sedaj pač tudi njegov sin. Upravno sodišče pa je pritožbo zavrnilo, češ, da učenci ljudskih šol niso nikaki študentje.

Zvišanje poštarine. Z Dunaja poročajo, da namerava tringovsko ministrstvo zvišati porto za pisemske, denarne in paketne poštnje pošiljatve. Zvišanje poštinih pristojbin naj bi znašalo povprečno 35 odstotkov. One pošiljatve, za katere so določeni mednarodni tarifi, seveda ne bodo prizadete.

Družba sv. Cirila in Metoda. Letos je poteklo trideset let, kar je bila ustanovljena Družba sv. Cirila in Metoda. To obletnico bi v drugačnih razmerah gotovo slavnostno obhajali, ali sedanja vojna onemogočuje primerno praznovanje. Družba sama se je omejila na to, da je izdala običajni »Koledar (Vestnik) šolske družbe sv. Cirila in Metoda«. V letu 1914. je imela družba sv. Cirila in Metoda na Kranjskem 82 podružnic, ki so nabrale 14.686 K 34 vin., na Štajerskem 67 podružnic, ki so nabrale 9489 K 13 vin., na Koroškem 4 podružnice, ki so nabrale 111 K 81 vin., na Goriškem 38 podružnic, ki so nabrale 6203 K 81 vin., v Trstu 16 podružnic, ki so nabrale 25.632 K 54 vin., v Istri 3 podružnice, ki so nabrale 640 K, na Dunaju eno, ki je nabrala 297 K. Skupaj je bilo 211 podružnic, ki so nabrale 57.061 kron 23 vin. Družba je imela leta 1914. dohodkov 155.448 kron 36 vin., izdatkov pa 220.479 K 17 vin., torej primanjkljaja 71.746 K 56 vin., ki se je pokrival iz družbine glavne viz, raznih skladov in različnim posojilom. Obrambni sklad je znašal koncem 1914. leta 187.012 K 5 vin., V. Polakova zapuščina 177.914 K 96 vin., K. Kotnikova zapuščina 121.956 K 16 vin., zapuščina Marije Vilharjeve 112.400 K, zapuščina Iv. Fabjančiča 36.746 K 54 vin., Fr. Babičeva zapuščina 4364 K 89 vin. Val hvalečnosti zalije slovenskemu človeku srce, če gleda te številke. Naj bodo vedno češčena imena teh dobrotnikov naše šolske družbe! Vsa čista imovina je znašala 31. decembra 1914. l. 1.189.693 K 35 vin.

Uspeh nabiranja volnenine in kavčuga je uprav velikanski, zakaj nabralo se je 20.838 kilogramov različnega blaga, s katerim se je napolnilo skoro pet vagonov. Pičlo tretjino je bilo kavčuga, dve dobri tretjini pa volnenine in sličnih tkanin. Nabiranje je torej imelo nad vse pričakovanje sijajen uspeh.

Razgled.

— **Josip Granec.** Naš zagrebški tovariš in prijatelj Josip Granec je te dni praznoval štiridesetletnico svojega uspešnega in klodonosnega delovanja na šolskem, stanovsko-organizačnem ter kulturnem polju. — Odličnemu hrvatskemu starini-tovarišu k temu službenemu jubileju tudi mi od srca čestitamo! Još mnoga ljeta!

— **Bodoča češka univerza na Moravskem — univerzalni dedič.** Bivši, te dni umrli knez nadškof dr. Kohn v Olomucu je določil za univerzalnega dediča svojega imetja — ki znaša kake tri milijone kron — bodočo češko univerzo na Moravskem, a to po smrti tistih oseb, ki jim je pokojni knez nadškof določil dosmrtno rente. Pokojni cerkveni dostojanstvenik je dajal v zadnjih letih svojega pastirovanja več nego preveč povodov, da se je velika javnost bavila z njim. Poprej miroljuben, blag in posebno velik prijatelj in pospeševalec umetnosti, je postal hipoma razdražen in nemstren, da si je nakopal toliko nasprotstev na vseh straneh — ne izvzemši duhovščine — da se je moral slednjič umakniti z nadškofijske stolice. No, sedaj se oglašajo glasovi, ki pojasnjujejo to njegovo vedenje. Bil je bolan na živcih in videl je povsod sovražnike. Bilo pa, kakor bilo: s svojo oporoko si je postavil najlepši spomenik prijatelja in pospeševalca kulturnega dela češkega naroda, ki bo blagoslavljajal njegov spomin.

— **Češki komponist učitelj Ivan Malat** je umrl v Pragi v visoki starosti 72 let. Pokojni umetnik je bil vdan glasbi z vso dušo. Največje zasluge si je pridobil s populariziranjem glasbene literature, o čemer priča njegova teoretično-praktična šola za pouk na klavirju in vijolini. Najvažnejše delo njegovo je zbirka čeških narodnih pesmi, s katero si je postavil neminljiv spomenik v zgodovini novodobnih čeških umetniških in kulturnih stremiljenj.

— **Državni izpiti za slušatelje prava.** Kakor doznajemo, je naučni minister odredil, da se tistim slušateljem prava, ki poidejo tokom zimskega semestra 1915 do 1916 v vojaško službo, da prilika, da še pred prezentacijo k aktivni vojaški službi položijo državne izpite, ki bi jih po predpisu morali položiti šele začetkom poletnega semestra 1916, oziroma na zaključku zimskega semestra 1915/16. Dekanati pravnih in državnoznanstvenih fakultet dajejo podrobnejša pojasnila o tej izjemni odredbi. Ministrstvo za deželno izobrazbo je v sporazumljenju z vojnim ministrstvom obljubilo 6dnevne dopuste tistim izpitnim kandidatom, ki so že vstopili v vojaško službo.

— **Umrli je v Gradcu slavni avstrijski kriminalist, vseučiliški profesor dr. Hans Gross, 68 let star.**

— **Ogrska akademija znanosti** je postavila na predlog svojega člana Mihala Horvata poseben odbor, ki naj sestavi spomenico na vlado za uvedbo starih madžarskih imen za neogrške kraje. Taka imena so Becs (Dunaj), Drinapoly (Odrin), Krakko (Krakov), Rigomezó (Kosovo polje), Macso (Mačva), Zagrab (Zagreb), Karolyvaros (Karlovac), Veröcze (Virovitica), Zimany (Zemun) itd.

Obvestilo.

Po izbruhu vojne z Italijo se »Zvonček« ni mogel vsem naročnikom na Primorskem redno dostavljati. Listi nekaterih naročnikov so se vračali s pripomnjo, da jih ni mogoče dostaviti. Za one naročnike, o katerih smo vedeli, da so morali zapustiti svoje domove, shranjujemo liste od 6. številke naprej tu in jih jim pošljemo, ko nam sporoče svoj naslov. Nekateri so storili že to, druge pa prosimo, da nam naznanijo svoje novo bivališče. Komur manjka kaka številka letošnjega letnika, naj se zgledi, da jo mu pošljemo, da bode vsakdo imel popoln letnik.

Upravništvo »Zvončka«.

DENARNI USPEH DELA SLOVENSKEGA UČITELJSTVA V DOBI VOJNE.

Za »Rdeči križ«	35.971 K 71 vin.
III. vojno posojilo	264.048 K 69 vin.
Skupna vsota	300.020 K 40 vin.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Tovariš Vilk o M a z i pošilja z italijanskega bojišča srčne pozdrave »vsem našim«!

Tako v prvi številki prihodnjega leta priobčimo vrlo zanimiv in aktualen članek »Šolski list«, ki nam ga je napisal tovariš K a r e l W i d e r. Na ta članek opozarjamo že danes!

Vse sotrudnike in sotrudnice prosimo, naj nas podpirajo v prihodnjem letu!

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

V današnji številki prilagamo p. n. naročnikom poštne položnice. Zajedno dobi vsak naročnik izkaza stanja naročnine — kdor tega nima, ima naročnino plačano do 31. decembra 1915.

Vztrajajte in podpirajte stanovsko glasilo in pridobivajte za prihodnje leto novih naročnikov. List more uspevati le tedaj, ako ga z rednim vplačevanjem naročnine — pa če tudi krono na mesec — krepko podpirate, ker tiskarno moramo plačevati, a s čim, če ni vplačil? —

Vsem p. n. naročnicam in naročnikom želi srečno novo leto

upravništvo.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Uredništvo in upravništvo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Celo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. nov. 1915 K 136.494-96.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/26. ure popoldne.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta najmoderneje in najtrpežnejše klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Čevlje za dame in g. spode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne danar.

Meseca avgusta izide bogato il. trova. cenik.

Naročajte in širite mladinski list »Zvonček!«

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1914	K 740.000.000.—
Vlog	„ 44.500.000.—
Rezervnega zaklada	„ 1.330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4¹/₂ | 0 | 0

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo c. kr. deželne vlade.

:: Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. ::

Ali ste že član društva »Jubilejska samopomoč«?

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice po Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroškem. V društvo se sprejemajo le oni, ki še niso stari nad 45 let.

Pri pristopu v društvo se plača pristopnina, ki se ravna po starostnih letih in sicer do 25 let 2 K 50 h, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K, od 40 do 45 let 20 K; poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj, 2 K letnine, 1 K vpisnine, 30 h upravnine in 20 h poštneine.

Letno se plačuje 30 h upravnine in 2 K za rezervni fond, ki je znašal koncem XII. upravne dobe 8052 K 99 h.

Po društvenikovi smrti izplača načelnštvo takoj zakonitni dedičem tolikokrat po 2 K, kolikor je društvenikov (sedaj 250). Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po 2 K za nadaljni slučaj smrti.

Vsa pojasnila glede pristopa v društvo daje predsednik IVAN SCHMEIDEK, učitelj v Krtini, p. Dob.